

บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง
อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น
Leadership Roles in Local Development of Nong Daeng Subdistrict
Administrative Organization, Si Chomphu District, Khon Kaen Province

1. ประเด็ม พลพิมพ์ (Praderm Ponpim), ร.ป.ม. (M.P.A.)*
2. วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ (Waraporn Rungreungkolkich), กษ.ด. (Ed.D.)

Received : 23 July 2025
Revised : 11 September 2025
Accepted : 4 December 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น และ 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น พื้นที่เป้าหมายการวิจัยคือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น เป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรเป้าหมายคือ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จาก 11 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยการทดสอบค่าที และการทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ
2. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่นที่มีเพศ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : บทบาทผู้นำ, การพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบล

1. นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

(Student Master of Public Administration, Nakhonratchasima College)

*ผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding author) E-mail: pradem_phon11@gmail.com

2. รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนครราชสีมา

(Associate Professor Dr., Lecturer of Master of Public Administration, Nakhonratchasima College)

E-mail: ratchapol.nmc@gmail.com

Abstract

The research purposes were: 1) to study the leadership roles in local development; and 2) to compare the leadership roles in local development. The research target area was the Nong Daeng Subdistrict Administrative Organization, Si Chomphu District, Khon Kaen Province. This was the quantitative research. The target population was the people in the area of Nong Daeng Subdistrict Administrative Organization, Si Chomphu District, Khon Kaen Province, from 11 villages; the sample consisted of 379 people. The questionnaire was used the instrument to collect data from the sample group. The data were analyzed using descriptive statistics, including the percentage, mean, and standard deviation; the inferential statistics were also used, including t-test and one-way Analysis of Variance.

The research findings were:

1. The leadership roles in local development of Nong Daeng Subdistrict Administrative Organization, Si Chomphu District, Khon Kaen Province found the overall was at high level; the descending mean were the infrastructure aspect, the education aspect, the religion and culture aspect, the social aspect, the natural resources and environment aspect, and the economics aspect.

2. The people lived in the area of Nong Daeng Subdistrict Administrative Organization, Si Chomphu District, Khon Kaen Province with different gender, education levels, and occupation had the opinions on the leadership roles in local development did not different.

Keywords: leadership roles, local development, subdistrict administrative organization

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ซึ่งมีขอบเขตในการบริหารจัดการ และแนวทางตามยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมุ่งเน้นวัตถุประสงค์หลัก คือ การกระจายภารกิจต่างๆ ที่รัฐบาลดำเนินการให้กับท้องถิ่น มี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความปลอดภัยของชุมชน 4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว 5) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 6) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่มีอำนาจและหน้าที่ในการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ ที่ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลตามที่รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมุ่งหวังเป็นหน่วยงานที่ต้องพัฒนาท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง มีภารกิจในการบริหารงานเพื่อดูแลให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ทั้งพัฒนาด้านสังคมให้มีคุณภาพ แก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ จากการสำรวจข้อมูลการลงพื้นที่ในตำบลจะเห็นว่าประชาชนยังมีปัญหาที่จะต้องดำเนินการแก้ไขอยู่มาก ในด้านการศึกษา สาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ศิลปวัฒนธรรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวัสดิการสังคม การเกษตร เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การพัฒนาอาชีพ เส้นทางคมนาคมขนส่ง/ไฟฟ้า/น้ำประปา/แหล่งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล จากปัญหาด้านต่างๆ เหล่านี้ ประชาชนไม่สามารถแก้ไขปัญหาเองได้จึงต้องเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไข จึงทำให้มีการเสนอโครงการแก้ไขปัญหาเข้ามาเป็นจำนวนมาก แต่งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีจำกัด ไม่เพียงพอต่อการจัดการแก้ปัญหาได้ทุกโครงการ แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570 (สำนักนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัย พระมหากิติพิทยัง กิตติปัญญา (สกุลโชติ) และพิชิต ปุริมาต (2568) ปัญหาที่เกิดขึ้นของการพัฒนาชุมชนในตำบลหมื่นไวย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน ส่วนมากการจัดทำกิจกรรมจะไม่มีอย่างต่อเนื่องหรือไม่มีการต่อยอดของกิจกรรมหรือโครงการนั้นๆ ซึ่งในช่วงที่จัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่ในระยะเวลาของโครงการก็มีการพัฒนาไปได้ด้วยดี แต่พอจบโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาก็หยุดตามไปด้วยและพอเริ่มมีโครงการใหม่เกิดขึ้น การพัฒนาที่เริ่มเกิดขึ้นใหม่ทำให้การพัฒนาไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัย ตรีชฎา สุขเกษม และคณะ (2567) ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ผู้นำจะสามารถพัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำ ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กรของตนเองให้ดียิ่งขึ้น และเป็นผู้นำพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ แต่ที่ผ่านมานั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถตอบสนองวิสัยทัศน์ได้ดีสืบเนื่องมาจากการบริหารงานของผู้นำในท้องถิ่นมีจุดอ่อน คือ ขาดทักษะทางเทคโนโลยี ขาดศักยภาพในทางบริหารเชิงนวัตกรรมในการพัฒนาชุมชนตนเอง

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงก็เช่นกัน การพัฒนาด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน, เศรษฐกิจ, สังคม, ทรัพยากรธรรมชาติ, การศึกษา, ศาสนา และวัฒนธรรม แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570 (สำนักนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง, 2566) ยังคงมีปัญหาและความท้าทายอยู่มาก แม้จะมีนโยบายและงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ แต่หากผู้นำขาดวิสัยทัศน์ ความสามารถในการบริหารจัดการ หรือการมีส่วนร่วมกับชุมชน การพัฒนาเหล่านั้นก็อาจไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นว่ามีผลกระทบต่อการพัฒนาในมิติต่างๆ อย่างไร เพื่อนำมาซึ่งแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการขับเคลื่อนชุมชนให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีขอม
 จังหวัดขอนแก่น

2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีขอม
 จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

พิชญา นิลรุ่งรัตน์ และอดิเทพ แจ้ดนาลาว (2565) กล่าวว่า การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ
 การรับรู้ของตนเองและความคาดหวังจากบุคคลและมีหน้าที่รับผิดชอบในสังคม ในด้านการบริการสาธารณะ
 เป็นบทบาทในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาล
 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอื่นๆ (วารสารณ ปานะพิพัฒน์, 2564) ด้วยการใช้อำนาจหรืออิทธิพลต่อความรู้สึกและ
 สามารถกำหนดพฤติกรรมของคนอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการหรือคำสั่งที่ตั้งไว้

สรุป บทบาทหน้าที่ อำนาจและภารกิจที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้นำในการดำเนินการซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญ
 ที่จะทำให้งานกิจกรรมหรือโครงการบรรลุเป้าหมายประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวได้

แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

Bass (1985) ได้อธิบายภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ประกอบด้วย 1) การมี
 อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หรือการมีคุณลักษณะพิเศษ ที่มีอุดมการณ์ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการบริหาร
 อารมณ์และมีจริยธรรม 2) การสร้างแรงบันดาลใจ เป็นการจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน โดยการสร้าง
 แรงจูงใจภายใน การสร้างเจตคติและการคิดในแง่บวกและกระตุ้นจิตวิญญาณให้มีชีวิตชีวา 3) การกระตุ้นทางปัญญา
 เป็นการกระตุ้นความพยายามของผู้ตามเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์เพื่อการตระหนักรู้ในเรื่องปัญหากระตุ้นให้
 มีการตั้งข้อสมมุติฐาน เปลี่ยนกรอบการมองปัญหา และมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 4) การคำนึงถึงความเป็น
 ปัจเจกบุคคล เป็นการปฏิบัติต่อบุคคลในฐานะที่เป็นปัจเจกชน การเอาใจใส่ดูแลคำนึงถึง ความต้องการและความ
 แตกต่างระหว่างบุคคล การแนะนำและการมอบหมายงานมีการพัฒนาหรือสนับสนุนในการทำงานเพื่อให้บุคคล
 สามารถบรรลุเป้าหมายของส่วนตนและส่วนรวม ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กร
 และการจัดการไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

ศิรินทรา บุญรอด (2559) การพัฒนาท้องถิ่น เป็นการดำเนินการแก้ไขกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายใน
 ท้องถิ่น ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เปลี่ยนคุณภาพชีวิตของผู้คนในท้องถิ่นผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม
 ของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและที่สำคัญที่สุด คือ ภาคประชาชน

แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570 (สำนักนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง, 2566) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ แผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อนำไปสู่การบูรณาการร่วมกัน และในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570 (สำนักนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง, 2566) การจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis และ Trend ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา ประกอบด้วยวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อประชาชน ศักยภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

ปัจจัยประชากรศาสตร์ หมายถึง ลักษณะส่วนเฉพาะของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจของแต่ละบุคคล เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในด้านการตลาด โดยแบ่งเกณฑ์ตามตัวแปรที่สำคัญ คือ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกภายในครอบครัว รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ศาสนา และเชื้อชาติ เป็นต้น (Kotler, 2013) และสอดคล้องกับ Harrell (1964) นอกจากปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อมของงานแล้ว บางครั้งเกิดจากปัจจัยของแต่ละบุคคลได้ เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา บุคลิกภาพส่วนตัว ระยะเวลาการทำงาน ควรให้ความสำคัญที่จะศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรในเรื่องเหล่านี้ รวมถึงผู้บริหารสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการถูกต้องและเหมาะสม

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผู้วิจัยนำแนวคิดปัจจัยประชากรศาสตร์ของ Kotler (2013) มาเป็นกรอบด้านตัวแปรอิสระ และผู้วิจัยได้วิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนงาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570 (สำนักนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง, 2566) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น มากำหนดเป็นตัวแปรตามในกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. สมมติฐานงานวิจัย

ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ตามแนวคิดของ Kotler (2013) เป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) เพศ 2) ระดับการศึกษา และ 3) อาชีพ และตัวแปรตามผู้วิจัยได้วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566-2570 (สำนักนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง, 2566) ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง 5 ด้าน มาเป็นกรอบคิดในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ หมู่บ้านในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาดำเนินการศึกษาตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 30 ธันวาคม 2567

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น 11 หมู่บ้าน จำนวน 7,087 คน (ข้อมูลประชากร กรมการปกครอง ณ ตุลาคม 2567) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ผู้ศึกษาจะใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการ purposive sampling

เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิดแบ่งออก 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 5) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยในการแปลผลข้อมูลผู้ศึกษาได้นำมาตรวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ สำหรับวัดค่าตัวแปรทั้งหมด ได้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความเห็นเกี่ยวกับข้อคำถามที่สร้างขึ้นจำนวน 25 ข้อโดยกำหนดการวัดค่าตัวแปร ซึ่งเป็นการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม ใช้สูตรดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้วยเกณฑ์ 0.5 โดยทุกข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.65 – 1.00 และได้ทำการทดสอบแบบสอบถามและคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.89 จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วจึงใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ในการตอบแบบสอบถามจำนวน 379 ตัวอย่าง
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษา โดยทำการค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ เอกสารงานวิจัยเชิงวิชาการต่างๆ และวิชาตำราเรียนที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืน พิจารณาเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ได้กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยทำการนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และ 2) การวิเคราะห์ระดับบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น โดยสถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ประกอบด้วยการวิเคราะห์หาผลกระทบระหว่างตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ส่งผลต่อตัวแปรตาม คือบทบาทผู้นำ การทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent samples) ด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิธีการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การตรวจสอบตัวแปรโดยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffé) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Hair et al., 2014)

7. ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 199 คน (ร้อยละ 52.50) เพศชาย 180 คน (ร้อยละ 47.50) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 234 คน (ร้อยละ 61.70) รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี 107 คน (ร้อยละ 28.20) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร 209 คน (ร้อยละ 55.10) รองลงมาประกอบอาชีพ รับจ้างหรืออาชีพอิสระ 114 คน (ร้อยละ 30.10)

2. ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน

	บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น			
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.84	0.48	มาก	1
2	ด้านเศรษฐกิจ	3.12	0.83	ปานกลาง	5
3	ด้านสังคม	3.53	0.42	มาก	3
4	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.50	0.48	มาก	4
5	ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.61	0.47	มาก	2
	รวม	3.52	0.64	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$, S.D. = 0.64) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.48) ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.61$, S.D. = 0.47) ด้านสังคม ($\bar{x} = 3.53$, S.D. = 0.42) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.50$, S.D. = 0.48) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{x} = 3.12$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ มีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงได้มีการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำ สำหรับสร้างประปาหมู่บ้าน ได้ปรับปรุงและติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะภายในเขตเทศบาลตำบลให้ได้มาตรฐานและทั่วถึงเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน ทางเท้า ให้อยู่ในสภาพดี และก่อสร้างเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ครบถ้วนทั้งเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ปรับปรุงท่อระบายน้ำให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โดยการขุดลอกเป็นประจำ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขยะอุดตัน น้ำสามารถไหลได้อย่างสะดวก ลดปัญหาน้ำท่วมขัง

2.2 ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงเป็นศูนย์กลาง ในการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนประเพณีของท้องถิ่น เช่น ประเพณี สงกรานต์ วันลอยกระทง บุญบั้งไฟ เป็นต้น เป็นสื่อกลางระหว่างพระพุทธรูปศาสนากับชุมชน มีการจัดตั้งศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสรับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนรัฐและ โรงเรียนเอกชนทั่วไป

2.3 ด้านสังคม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงได้จัดให้มีบริการรถรับส่งผู้ป่วยกรณีฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที และพอเพียงกับความต้องการของประชาชน ได้มีการช่วยเหลือพิทักษ์คุ้มครองสิทธิและ จัดบริการด้านสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้ด้อยโอกาสและคนชราในท้องถิ่น ได้มีการดูแล ป้องกัน และกำจัดแหล่ง อบรมของท้องถิ่น ได้แก่ บ่อนการพนันต่างๆ สถานที่มั่วสุมของวัยรุ่น และได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการก่อตั้งองค์กรประชาชนเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น อาสาสมัครการอยู่ เเวรยามรักษาความปลอดภัยของท้องถิ่น เป็นต้น

2.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงได้มีการสร้าง จิตสำนึกและควบคุมการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร เช่น ยาฆ่าแมลงเพื่อป้องกันการตกค้างของสารเคมี ได้มีการดูแล รักษา สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ได้มีการจัดการและควบคุมการเกิดมลพิษ เช่น มลพิษทางอากาศ ทางรถยนต์ และอื่นๆ ได้มีการจัดถังขยะ รองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยส่งเข้าทำลายด้วยระบบฝังกลบได้ดีไม่มีขยะตกค้าง

2.5 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงได้มีการจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพ ต่างๆ ในชุมชน เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องจักสาน ได้มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพและเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น เช่น จัดตั้งกลุ่มพืชผักปลอดสารพิษ ได้มีการส่งเสริมให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าชุมชนและ ระบบตลาดในชุมชน ได้มีการส่งเสริมแนะนำการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ

การพัฒนาท้องถิ่น	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.85	1.14	3.83	1.22	0.205	0.230
2 ด้านเศรษฐกิจ	3.16	1.05	3.08	1.05	0.666	0.879
3 ด้านสังคม	3.49	0.86	3.56	0.79	0.868	0.485
4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.47	0.74	3.53	0.71	0.871	0.914
5 ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.59	0.93	3.63	0.88	0.480	0.372
รวม	3.51	0.65	3.53	0.64	0.261	0.405

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา

การพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	2.60	3	1.298	0.933	0.39
	ภายในกลุ่ม	523.45	376	1.392		
	รวม	526.04	379			
2 ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	0.30	3	0.151	0.136	0.87
	ภายในกลุ่ม	417.69	376	1.111		
	รวม	417.99	379			
3 ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.77	3	0.885	1.299	0.27
	ภายในกลุ่ม	256.27	376	0.682		
	รวม	258.04	379			

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง
อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา (ต่อ)

	การพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
4	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.10	3	0.047	0.090	0.91
		ภายในกลุ่ม	197.85	376	0.526		
		รวม	197.949	379			
5	ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.102	3	0.051	0.062	0.94
		ภายในกลุ่ม	307.988	376	0.819		
		รวม	308.089	379			
รวม		ระหว่างกลุ่ม	0.516	3	0.258	0.624	0.54
		ภายในกลุ่ม	155.501	376	0.414		
		รวม	156.017	379			

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง
อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ

	การพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	1.779	3	0.890	0.638	0.53
		ภายในกลุ่ม	524.263	376	1.394		
		รวม	526.043	379			
2	ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	1.923	3	0.962	0.869	0.42
		ภายในกลุ่ม	416.068	376	1.107		
		รวม	417.992	379			
3	ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	1.507	3	0.754	1.105	0.33
		ภายในกลุ่ม	256.529	376	0.682		
		รวม	258.037	379			
4	ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	0.427	3	0.213	0.406	0.67
		ภายในกลุ่ม	197.522	376	0.525		
		รวม	197.949	379			

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง
อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

การพัฒนาท้องถิ่น	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
5 ด้านการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.379	3	0.689	0.845	0.43
	ภายในกลุ่ม	306.711	376	0.816		
	รวม	308.089	379			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.96	3	0.480	1.164	0.31
	ภายในกลุ่ม	155.057	376	0.412		
	รวม	156.017	379			

จากตารางที่ 4 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

8. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู
จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาอภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนต่างมองเห็นถึงบทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองแดง ในการพัฒนาท้องถิ่นได้ทำหน้าที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การดูแลระบบสาธารณูปโภค
ด้านเศรษฐกิจการหาช่องทางสร้างรายได้ให้กับประชาชน ด้านสังคมอยู่กันอย่างสงบสุข มีทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ รวมถึงด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองแดง ดูแลได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้ประชาชนเห็นถึงการทำงานและความเป็นผู้นำที่มีความโดดเด่น นอกจากนี้
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงปรับบทบาทเข้าสู่ยุคดิจิทัล มีการเรียนรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีมากขึ้น
การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการท้องถิ่น เช่น การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
การใช้แอปพลิเคชันในการจัดการข้อมูลสาธารณะ หรือการใช้โซเชียลมีเดียเพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารของ อบต.
ไปยังชุมชนอย่างรวดเร็วและทั่วถึง รวมถึงการรับมือกับสังคมผู้สูงอายุอนาคต ให้ความสำคัญกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง
กับการดูแลผู้สูงอายุและคนพิการมากขึ้น เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรม
สันทนาการที่เหมาะสมกับวัย หรือการจัดหาบริการด้านสุขภาพที่เข้าถึงง่ายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ เกศสุดา โภคานิตย์ และคณะ (2563) พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้วได้มีการ
พัฒนาส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ในลักษณะของการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะ

พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็นและยังเป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ ถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่าคู่กับชุมชนที่สำคัญคือ ขับเคลื่อนผ่านการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งเกิดจากตัวผู้นำท้องถิ่นที่มีวิสัยทัศน์การพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิดา กันหาลีลา (2566) พบว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเป็นพัฒนา ขับเคลื่อนองค์กร เป็นผู้มีบทบาทและทักษะในการทำหน้าที่กระตุ้นสนับสนุนบุคลากรในการทำงาน เป็นผู้ผลักดัน ส่งเสริมปรับเปลี่ยนรูปแบบของเครือข่ายและการทำงานของทีม คิดค้นนโยบายหรือกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ใน หน่วยงานและพัฒนาองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรีชฎา สุขเกษม และคณะ (2567) พบว่า ประชาชนมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความปลอดภัยของชุมชน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว รายละเอียดในแต่ละด้านอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล หนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโครงสร้าง พื้นฐาน ทั้งถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ผังเมือง สิ่งเหล่านี้เป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของผู้นำท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในการดูแล และควบคุมการก่อสร้าง การบำรุงรักษา จึงต้องทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนรับรู้และ มองเห็นถึงการทำงานของผู้นำท้องถิ่น ผลการศึกษาจึงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตรีชฎา สุขเกษม และคณะ (2567) พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการ พัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความปลอดภัยของชุมชน 5) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ 6) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยวตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจนันพร แทนรินทร์ (2564) พบว่า การพัฒนาแหล่งน้ำและสาธารณูปโภคงานสำคัญคือ จัดให้มีการขยายวางแนวท่อประปาให้มีน้ำประปาใช้ทั่วถึงทุก หมู่บ้านรวมทั้งจัดให้มีการขยายเขตไฟฟ้าคริวเรือนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ในส่วนของการพัฒนาเส้นทางคมนาคม งานสำคัญคือ การจัดให้มีการปรับปรุงทางระบายน้ำที่มีอยู่ให้สามารถระบายน้ำได้ดี และจัดให้มีการก่อสร้างถนน ภายในหมู่บ้านให้ได้มาตรฐาน

1.2 ด้านเศรษฐกิจ พบว่า บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ด้านเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้นำท้องถิ่นมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนโดยตรง ดูแลในเรื่องของการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง แต่การทำงานของผู้นำยังให้การสนับสนุนได้ไม่มากพอ จึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา คล้ายเดช และคณะ (2565) พบว่า ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทผู้นำท้องถิ่น ด้านการพัฒนาสิ่งใหม่ โดยคาดหวังต่อผู้นำในการนำสิ่งใหม่ๆ นำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมอาชีพ และเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อความอยู่ดีกินดี บำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชน

1.3 ด้านสังคม พบว่า บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าการดูแลประชาชนให้มีสภาพสังคมมีสุขภาพกาย สุขภาพใจที่สมบูรณ์มีความสุข ปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน อยู่กันอย่างสงบสุข กำจัดแหล่งอบายมุขของท้องถิ่น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการโดยตรง จึงทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเห็นบทบาทการทำงานของผู้นำ ผลการศึกษาจึงอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา คล้ายเดช และคณะ (2565) พบว่า ผู้นำท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิมีจิตสาธารณะประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ มีความจริงใจในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์และมีการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่รู้จักคุณค่าของประโยชน์ส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ ผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดชัยภูมิรู้หน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ทิ้งปัญหาของประชาชน มีภาวะผู้นำท้องถิ่นที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

1.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการดูแล รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องดำเนินการ ได้มีการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิทัศน์ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ได้มีการจัดถังขยะรองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ และมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอย ส่งเข้าทำลายด้วยระบบฝังกลบได้ดี ไม่มีขยะตกค้าง ได้มีการจัดการและควบคุมการเกิดมลพิษ ทำให้ประชาชนมองเห็นถึงผลการทำงานว่ามีบทบาทในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา เลิศธนาวิวัฒน์ (2568) พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนากลางมีโครงการปลูกป่าเพื่อทดแทนในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เพื่อปลูกจิตสำนึกให้เด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไป เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการเก็บขยะมูลฝอยทุกวัน เพื่อส่งเข้าทำลายด้วยระบบฝังกลบไม่มีขยะตกค้าง และมีบ่อเก็บขยะที่อยู่ห่างไกลชุมชน มีมาตรการในการป้องกันมลพิษเกี่ยวกับการพนหรือฉีดยาฆ่าแมลงกับพืชผลการเกษตร มีมาตรการป้องกันมลพิษหมอกควันที่เกิดจากการเผาซากอ้อยและอื่นๆ ที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของชุมชน และดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น แหล่งน้ำ ห้วยหนอง คลองบึง ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

1.5 ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า บทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการสนับสนุนการศึกษา จัดให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสรับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนทั่วไป มีการส่งเสริมและสนับสนุนประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของผู้นำท้องถิ่นทำให้ประชาชนมองเห็นการทำงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561) พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก กล่าวคือ พระสงฆ์มีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ สวดแทรกศีลธรรมเพื่อสร้างความเจริญงอกงามในวิถีชีวิต จัดให้วัดเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บอนุรักษ โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ เผยแผ่ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

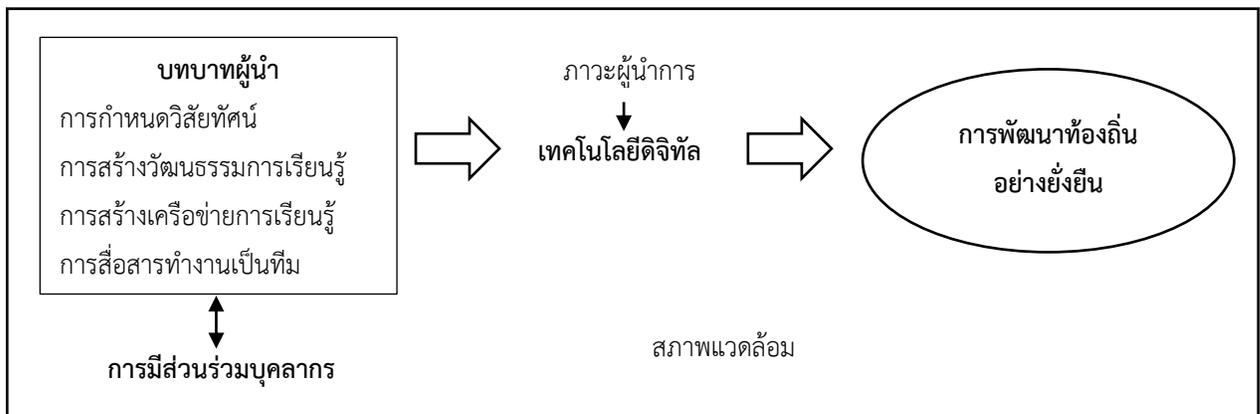
2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะว่าเป็นประชาชนไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ต่างได้รับการบริการ และรับรู้ได้จากผลของการพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นทำให้เห็นถึงบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงเหมือนกันจึงมีความคิดที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง) (2561) พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิชัย ทิดวิชัย (เกาโพธิ์) และคณะ (2565) พบว่า พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นตามทรรศนะของประชาชนในอำเภอโพธิ์ จังหวัดหนองคาย จำแนกตามเพศโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

2.2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันบางคนจบการศึกษาปริญญาตรี บางคนจบต่ำกว่าหรือสูงกว่าระดับปริญญาตรี เมื่อทุกคนได้รับบริการต่างๆ ได้รับผิดชอบทุกคนจึงมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน มองว่าบทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงอยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุสุมา เขียวเพกา (2560) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรา วงศ์แสงเทียน และสุกัญญา พัฒนเวช (2562) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างมีความคิดในการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดงไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าประชาชนจะประกอบอาชีพอะไรก็สามารถรับบริการสาธารณะจากหน่วยงานได้อย่างเสมอภาคทุกคน ทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์ และคณะ (2563) บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพและวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลพระยาบันลือ และคลองพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า สมาชิกที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพและวิสาหกิจชุมชนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิชัย หิตวิชชโช (เอกาโพธิ์) และคณะ (2565) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อพฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาชีพไม่ใช่สิ่งสะท้อนถึงทัศนคติของประชาชน เพราะปัจจุบันคนที่มีอาชีพเกษตรกร รับจ้าง เป็นต้น จนถึงอาชีพรับราชการ มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นที่เท่าเทียมกัน

สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม บทบาทของผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นนอกจากการบริหารจัดการแล้วควรมุ่งเน้นในการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม เพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายในยุคดิจิทัลสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ดังรูป

รูปที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

9. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรดำเนินการในเรื่องของการจัดระบบผังเมือง การจัดการการใช้ที่ดินที่พักอาศัย พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ให้มีความชัดเจน โดยมีการออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้ร่วมกัน

1.2 ด้านเศรษฐกิจ ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรดำเนินการในเรื่องของการให้ความรู้ และการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเพื่อผลิตสินค้าไว้จำหน่ายในหมู่บ้าน ผลิตผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชน สนับสนุนจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านให้เกิดขึ้นในชุมชน

1.3 ด้านสังคม ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมาย (เด็กและเยาวชน) ที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด พร้อมทั้งจัดกระบวนการประชาคมหมู่บ้านเพื่อแก้ปัญหา ยาเสพติด และประชาชนทุกคนก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสังคมของตน เป็นหูเป็นตาสอดส่องดูแลบุตรหลานให้ห่างไกลยาเสพติดร่วมกันกับท้องถิ่น

1.4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรดำเนินการในเรื่องของการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ใช้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รวมถึงสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนทุกคนในท้องถิ่น อนุรักษ์และวางแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

1.5 ด้านการศึกษา ควรพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ รวมถึงบุคลากรดำเนินการในเรื่องของการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ช่วยกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาของไทยเราให้คงอยู่สืบไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การจัดสนทนากลุ่ม หรือ การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมมากขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง . (2567). *ข้อมูลประชากร*. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2567, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/displayData>
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กองราชการส่วนตำบล. (2550). *คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาดินแดน.
- กัญจน์พร แทนรินทร์. (2564). บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาพื้นที่ในเขตอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน*, 3(3), 110-120.
- กฤษมา เขียวเพกา. (2560). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร้อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์), คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกศสุดา โภคานิตย์, กีฬา หนูยศ และพระบุญเพ็ง สิทธิวงษา. (2563). บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมเทศบาลตำบลบ้านค่ายหมื่นแผ้ว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุตรนครณ์*, 15(2), 1-10.
- ชลิตา กันหาลีลา. (2566). *การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ตรีชฎา สุขเกษม, ภูริส ภูมิประเทศ, กิตติศักดิ์ ร่วมพัฒนา และอภิชาติ แสงอัมพร. (2567). บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 26(1), 237-254.
- ปัญญา คล้ายเดช พระศรีสังญาณมณี,ดร., พระมหาวิฑูรย์ สิทธิเมธี,ดร. (2565). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำท้องถิ่น: การสร้างองค์ความรู้สู่การพัฒนาท้องถิ่นของผู้นำในจังหวัดชัยภูมิ*. รายงานการวิจัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหากิตติพงษ์ กิตติปัญญา (สกุลโชติ) และพิชิต บุรีมาตร. (2568). บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนของตำบลหมื่นไวย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 3(3), 912-930.
- พระวุฒิชัย หิตวิโช (เกาโพธิ์), สุรพล พรหมกุล และสมควร นามสีฐาน. (2565). พฤติกรรมทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นตามทรรศนะของประชาชนในอำเภอโพธิ์ตาก จังหวัดหนองคาย. *Journal of Modern Learning Development*, 7(1), 84-95.
- พระสุภาพ สุภาโว (บัวบรรจง). (2561). *บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลยางค้อม อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พีชรา วงศ์แสงเทียน และสุภณา พัฒนเวช. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลทับยายเชียง อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 1(1), 46-58.
- พิชญา นิลรุ่งรัตน และอติเทพ แจ้ดนาลาว. (2565). การออกแบบส่วนต่อประสานผู้ใช้งานสำหรับผู้สูงอายุไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 9(1), 99-113.
- รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์, จีรวรรณ เทพประสิทธิ์, พิเชษฐ ภูเฉลิมตระกูล, อุกฤษณ์ ชาวแพรงน้อย และกุลประภัสสร รำพึงจิตต์ (2563). บทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสนับสนุนกลุ่มอาชีพและวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลพระยาบันลือและคลองพระยาบันลือ อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(1), 443-463.
- วารภรณ์ ปานะพิพัฒน์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 13(1), 340-357.
- วิภาดา เลิศธนาวิวัฒน์. (2568). ความคาดหวังของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนากลางอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ศิรินทรา บุญรอด. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะท้อน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก.
- สำนักนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง. (2566). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570*. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น.
- Bass, B. M. (1985). *Leadership and performance beyond expectation*. New York: Free Press.
- Hair, Jr., J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson. (2014). *Multivariate Data Analysis (7th ed.)*. United States of America: Pearson New International Edition.
- Harrell, T. W. (1964). *Industrial Psychology*. Calcutta: Oxford and IBM Publishing Co.
- Kotler, P., & Armstrong G. (2013). *Principles of Marketing(15th ed.)*. Sydney: Pearson Prentice Hall
- Yamane, T. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. (2rd ed.).New York : Harper & Row.